

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे - ३७

वृत्तपत्र विद्या पदवी अभ्यासक्रम

(MASTER OF JOURNALISM-PRINT MEDIA)

(MJ) प्रथम सत्र

अग्रलेख लेखन

Editorial Writing-(MJ-11)

(गुण-४०+६०)

अग्रलेख-व्याख्या, व्याप्ती, वृत्तपत्रातील महत्वपूर्ण लेखन, वृत्तपत्राच्या धोरणाचे प्रतिबिंब, तर्क शुद्ध आणि आटोपशीर मांडणी हे वैशिष्ट्य-अग्रलेखाचे महत्व -वाचकांना परिपूर्ण माहिती देणे, प्रबोधन करणे, मत बनविणे. अग्रलेखांचे वर्गीकरण -मतप्रतिपादन करणारा, माहितीपूर्ण, कारणमिमांसा स्पष्ट करणारा विश्लेषणात्मक, पार्श्वभूमी विशद करणारा, बातमी मागची बातमी सांगणारा, अर्थ विशद करणारा अग्रलेखाचे हेतू -स्पष्टीकरण, इशारेवजा मार्गदर्शन, सत्ताधाऱ्यांना जाब विचारणे, समस्येवर तोडगा सुचवणे, पाठपुरावा करणे, प्रशंसा वा गौरव, वादविवाद, अग्रलेख लेखनांचे टप्पे-विषयांची निवड, मुद्दे ठरविणे, विषयांचे संदर्भ मिळविणे-ग्रंथालय, पुस्तके, संदर्भ वाचणे माहितीकोष, इंटरनेट यांचा वापर अग्रलेख लेखनासाठी गुणविशेष -चौफेर वाचन, तर्कशुद्ध मांडणी, खुलेपणा.

Editorial Writing

(Marks-40+60)

Leader Writing - Importance of edit page, purpose of editorial writing style, Types of editorials, Explain or interpret, criticize, persuade, praise etc. Selection of subject for the editorial, Style, Finding references, Policy of the Newspaper, Vast reading with ability to interpret. (Examples should be given in the classroom while discussing this aspect.)

Tools - Reading, library clippings and research, structure of editorial.

फिचर रायटिंग **Feature Writing-(MJ-12)**

(गुण-४०+६०)

वृत्तपत्रीय लेख -

वृत्तपत्रीय लेखनाची संकल्पना, वृत्तपत्रीय लेखाचे महत्व, ताज्या घटनेशी संबंधित पण बातमी नव्हे, वैशिष्ट्यपूर्ण आणि विविध बाजू स्पष्ट करणारा.

वृत्तपत्रीय लेखाचे प्रकार - वृत्तलेख, व्यक्तिविशेष लेख, मुलाखतीतून लेख, ऐतिहासिक लेख, वृत्तपत्रीय लेख - प्रत्यक्ष लेखन, विषय शोधणे, विषयांची निवड, वाचक कोण ? संदर्भ

Feature Writing- Definition of feature, Difference between feature and news report .

What is a feature?

The difference between news, news analysis and features. Looking for ideas for features, originality and literacy quality.

Various Types

News feature, Research features, Historical, Novelty, Science, Personal, Interview Human interest.

Features, discuss various feature stories published in news paper and Magazine. Structure of a feature. Expressing opinion, Special leads, Creative Headlines use of Graphs, Maps, Photos etc.

Research

Looking for ideas, primary and secondary sources of information, Use of library clippings and other reference material.

Elements of feature, writing the feature gathering and organizing information, Tools and techniques of writing.

घटना व्यवस्थापन

Event Management (MJ-13)

(Marks40+60)

Evaluation of concept- What is event management-/Project management, scheduling, site selection, acquiring necessary permissions, coordinating transportation, and parking, arranging for speakers?

Principles of Event Management:

From concept to reality Understanding project management - resources activities - risk management -

Delegation - project selection - Event Manager Role of the Event Manager., Necessary qualities for event manager –communication skill, Public relation etc .

Preparing a proposal

Conducting market research – Event and their marketing, establishing viability - capacities - costs and

Facilities - plans - timescales - contracts.

Clarity - SWOT analysis - estimating attendance - media coverage - advertising -

Budget - special considerations - evaluating success.

Crisis Management plan

Crisis planning - prevention - preparation - provision - action phase - handling

Negative publicity - structuring the plan.

Seeking sponsors

Different types of sponsorship - definition - objectives - target market - budget -

Strategic development - implementation - evaluation. Organizing the event

Purpose - venue - timing - guest list - invitations - food & drink - room dressing -Equipment - guest of honor - speakers - media - photographers podium -Exhibition.

Media invitations - photo-calls - press releases - TV opportunities – radio Interviews.

Promotional Tools

Flyers - posters - invitations - website - newsletters - ozone - blogs - tweets.
Evaluation

Budget - cost of event - return on investment - media coverage - attendance –Feedback.

पुरवणी व मासिकांचे संपादन (MJ-14)

Editing of Supplements and Magazines

(गुण-४०+६०)

वृत्तपत्रांच्या पुरवण्या :

संकल्पना, पुरवण्याचे महत्त्व, पुरवण्याचे प्रकार, रविवारची पुरवणी, चित्रपट पुरवणी महिलांसाठी पुरवणी, आरोग्य, अर्थ-विषयक पुरवणी, आहार, राशी भविष्य विषयक, पर्यटन, विज्ञान इ. कुटुंबातील विविध घटक यांची वाचनांची आवड व त्यानुसार पुरवण्या-महिला-मैत्रीण, सखी, युवा-तरुणाई, कॉलेज कट्टा, विहार, विविधा, फॅमिली डॉक्टर .

विशेष सण सभारंभ पुरवण्या - सण नवरात्र , दसरा, दिवाळी ,नववर्ष इ.:

पुरवणीची पूर्वतयारी-डमी -लेखांचे विषय निवड-पत्रव्यवहारा लेख मागवणे -संपादन -लेखांची शीर्षके, पुरवण्याचे संयोजन, विविध विषयांच्या समस्यांना उत्तरे देणारे स्तंभ.

पुरवण्याची वैशिष्ट्ये :

रविवार पुरवणी , महिला विषयक पुरवणी मुलांसाठी पुरवण्या, त्यांचे विषय गोष्टी मुलांसाठी पुरवण्या, त्यांचे विषया गोष्टी, कविता, लेख, कोडी स्पर्धा, विशेष सण सभारंभ लिखित पुरवण्या – पुरवण्याची मांडणी- शाळा महाविद्यालयांतील नियतकालिकांचे स्वरूप.

Editing of Supplements and Magazines-(MJ-14)

Editing of Supplements, Magazines

Now a day's every newspaper carries at least 5 to 6 supplements a week on topics like education, writing for children, youth, family, women, sports, film etc. What we require is, Planning, Selection of topics of readers, interest, Layout of the supplement and a band of writers readily available, known for their expertise and skills in writing.

Various types of magazines:

School, College, House, Weeklies, Economic.

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे - ३७

वृत्तपत्र विद्या पदवी अभ्यासक्रम

(MASTER OF JOURNALISM-PRINT MEDIA)

(MJ) द्वितीय सत्र

केंद्र आणि राज्यस्तरीय वार्ताकन (MJ – 22)

Central and State Level Reporting

(गुण - ६० + ४०)

Events and developments in the field of politics, education, science and technology, culture etc.

Various issues arising during the academic year.

Writing on current topics requires

Personal clippings of the journalist , Newspaper Reading, Watching discussions on news-channels etc.

Current Affairs Means

Regional, National ,International issues.

So Also

Political, Economic, Social events.

Word limit:

The journalist must strict to word limit. He must be brief, having clarity in writing and should be able to give his own point of view in the said feature.

Internal assignment:

Group discussion, presentation, writing analytical
Pieces about current event, clippings file.

शोध पत्रकारिता (MJ – 23)

Investigative Journalism

(गुण ६० + ४०)

Define the practice of investigative journalism mission of investigative Journalists and some of the ground rules they need to observe discuss the skills and personal qualities investigative journalists need identify topics and approaches appropriate for investigative stories.

Variety of ways investigative story ideas can be found. Evaluate the Usefulness of each of these.

Distinguish between investigative journalism and leak reporting – follow systematic process to expand and develop a story difference between general and investigation interviewing in terms of approach, strategy and questing technique - structure a story to present the results of your investigation clearly, build arguments in your story.

शोध पत्रकारिता

व्याख्या, भ्रष्टाचार, गुन्हे यांच्या शोधासाठी आवश्यक पार्श्वभूमी, शोध पत्रकारितेसाठी पत्रकारांकडे लागणारी कौशल्ये, वार्तामूल्ये, काही नियम, शोध पत्रकारितेसाठी विषय निवडणे, सादरीकरणाची पद्धत निश्चित करणे, शोध-कथा शोधण्याचे विविध मार्ग, मूल्यमापन, शोधकथेची उपयुक्तता, शोध पत्रकारिता आणि फुटलेली वार्ता यातील फरक, शोध कथा लिहिण्याची प्रक्रिया, शोधकथेसाठी मुलाखतीचे तंत्र, प्रश्न विचारण्याची पद्धती, शोधकथेची रचना, सादरीकरण.

गुन्हेगारी पत्रकारिता

गुन्हेगारी पत्रकारिता कशासाठी, गुन्हेगारी पत्रकारितेचे महत्त्व, गुन्हेगारी वार्ताकनासाठी आवश्यक गुण-कौशल्ये, कायद्याची जाण, भारतीय दंडविधान कायद्यातील महत्त्वाची कलमे, खून, खुनाचा प्रयत्न, अपहरण, चोरी, दरोडे, छळ, कौटुंबिक कलह कायदा, विवाहितेचा छळ, गुन्हेगारी वार्तांचे स्रोत, पोलीस स्टेशन, पोलीसडायरी, पोलीस वार्तालाप, पोलीस प्रशासन तक्ता, पोलीस आयुक्त-सह. आयुक्त, पोलीस निरीक्षक-उपनिरीक्षक, कॉन्स्टेबल, वाहतूक शाखा, दंगल, दंगलविषयक गुन्हे, बेकायदा जमाव जमवणे, फौजदारी दंड प्रक्रिया कायदा, वाणिज्यविषयक अपराध, भ्रष्टाचार, भ्रष्टाचार विरोधी पथक (ACB) पोलीस आणि न्यायव्यवस्था- परस्पर संबंध, तपास पद्धतीचा आढावा, न्यायालयीन कामकाजात पाळावयाची पथ्ये, आरोप पत्रे आरोपपत्रे दाखल करण्याची प्रक्रिया, महिला आरोपीस अटक करण्याबाबतचे नियम, जामीनपात्र, अजामीनपात्र गुन्हे, जमाव बंदी, संचार बंदी, - त्याचे स्वरूप, घातपात अपघात, नैसर्गिक आपत्तीच्या बातम्या.

प्रात्यक्षिक /कार्यानुभव
असाईनमेंट, क्लास अॅक्टिव्हिटी

- पोलिस स्टेशन, आयुक्त कार्यालय, जिल्हा पोलिस मुख्यालयास भेट देऊन तेथील प्रशासकीय कामकाज समजावून घेणे.
- पोलीस डायरी, पोलीस वार्तालाप, पोलीस प्रेस रूमला भेट
- प्रेस नोटवरून बातम्या तयार करणे- पोलीस डायरीतील प्रथम माहिती अहवालाच्या आधारे (FIR)
- बातम्या लिहिणे.
- अपघाताच्या बातम्या काल्पनिक प्रसंग किंवा मुद्द्याच्या आधारे लेखन करणे.

शोध निबंध

Project

(गुण १००)

वृत्तपत्र विद्या पारंगत अभ्यासक्रमांस प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांना शोध निबंध हा प्रकल्प विद्यापीठास सादर करावा लागतो. यासाठी काही विषय विद्यापीठाकडून जानेवारी मध्ये सुचविण्यात येतात. सर्वसाधारण पणे त्यावेळी चर्चेत असलेले विषय असतात. या अनुषांगाने विद्यार्थ्यांना त्या विषयांचा मागोवा विविध वृत्तपत्रातील बातम्या, लेख, अग्रलेख, विशेष लेख या द्वारे घेउन तसेच या विषयातील तज्ञ व्यक्ती, व संबंधितांच्या मुलाखती घेउन हा शोध प्रकल्प सादर करावयाचा असतो. संशोधन प्रकल्प (Research Project) च्या पद्धतीनुसार हा शोध निबंध लिहावयाचा असतो. त्यात या विषयाची आकडेवारी चित्रे यांचा समावेश असावा. हा शोध निबंध सुमारे वीस ते पंचवीस पानांचा असावा. हा प्रकल्प शंभर गुणांचा असेल.

संशोधन पद्धती

Research Methodology

(गुण ५०)

विद्यार्थ्यांना संशोधन पद्धती म्हणजे काय त्याचेही आकलन करावे लागेल. यासाठी संपर्क सत्रात विशेष व्याखाने आयोजित केली जातील. त्यावर असाईनमेंट्स दिल्या जातील त्या पूर्ण करणे आवश्यक आहे.

(Research Methodology) संशोधन पद्धती या विषयास ५० गुण असतील.